

۲۰۴۳۸۰۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وصلی الله علی محمد و آله الطاهین

کتاب سبز گروه ویشاگراد

دکتر محمدرضا دشتیری

دانشیار علوم سیاسی دانشکده روابط بین الملل

میلاد ربانی

دانش آموخته کارشناسی ارشد دیپلماسی و سازمان های بین المللی

دانشکده روابط بین الملل

۱۳۹۸

سرشناسه	دهشیری، محمدرضا، ۱۳۴۳
عنوان و نام پدیدآور	کتاب سبز گروه ویشاگرد/محمدرضا دهشیری، میلاد ربانی؛ با همکاری انجمن جامعه‌شناسی سیاسی
مشخصات نشر	تهران، سروان‌دیشه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۰۴ ص؛ ۱۴/۵ × ۵/۲۱ س ۴.
شابک	978-600-98481-4-0
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	سیاست محیط زیست—اروپای شرقی
موضوع	Environmental policy—Europe, Eastern
موضوع	گروه ویشاگرد
موضوع	Visegard Group
موضوع	سیاست محیط زیست - ایران
موضوع	Environmental policy--Iran
موضوع	حفاظت محیط زیست—اروپای شرقی
موضوع	Environmental protection—Europe, Eastern
موضوع	حفاظت محیط زیست—ایران
موضوع	Environmental protection--Iran
موضوع	سیاست محیط زیست - همکاری‌های بین‌المللی
موضوع	Environmental protection—International cooperation
شناسه افزوده	ربانی، میلاد، ۱۳۴۶-
شناسه افزوده	انجمن علمی جامعه‌شناسی سیاسی ایران
رده‌بندی کنگره	GE ۱۹
رده‌بندی دیویی	۳۷: ۳۷۷
شماره کتابشناسی ملی	۶۸۴۳: ۴

انتشارات سرو اندیشه

انجمن علمی جامعه‌شناسی سیاسی ایران

کتاب سبز گروه ویشاگرد

مؤلفین: دکتر محمدرضا دهشیری - میلاد ربانی

ناشر: انتشارات سرو اندیشه

صفحه‌آرایی: کوروش سلطانزاده

چاپ اول: ۱۳۹۸ ، شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۴۸۱-۴-۰

تلفن: ۰۹۳۹۲۰۹۵۲۲۵ پست الکترونیک: k_soltanzadeh1962@yahoo.com

این کتاب با همکاری انجمن علمی جامعه‌شناسی سیاسی ایران به انجام رسیده است.

فهرست مطالب

۶	مقدمه
۹	فصل اول: گروه ویشاگراد
۱۰	گفتار ۱: اروپای شرقی، به عنوان بستر شکل گیری گروه ویشاگراد
۱۵	گفتار ۲: شرایط پیش از تشکیل گروه ویشاگراد
۱۷	گفتار ۳: گروه ویشاگراد
۱۹	الف) اهداف
۲۳	ب) ارکان
۳۱	پ) ساروکار
۳۵	ت) اهداف
۳۹	ث) چرا ویشاگراد ترور است؟
۴۱	ج) اسناد منتشر شده از سوی گروه ویشاگراد
۴۴	چ) اقتصاد اعضای گروه ویشاگراد
۴۷	گفتار ۴: سیاست خارجی اعضای گروه ویشاگراد
۴۷	الف) جمهوری اسلوواکی
۵۰	ب) جمهوری چک
۵۲	پ) لهستان
۵۷	ت) مجارستان
۶۲	گفتار ۵: سیاست خارجی گروه ویشاگراد
۶۶	گفتار ۶: عوامل واگراد در میان اعضای گروه ویشاگراد
۶۸	گفتار ۷: ویشاگراد و دیگر کشورها
۷۰	گفتار ۸: امنیت انرژی در نگاه گروه ویشاگراد
۸۱	گفتار ۹: امنیت نظامی
۸۳	گفتار ۱۰: ویشاگراد و تروریسم
۸۷	گفتار ۱۱: موضع گیریهای گروه ویشاگراد در مسایل منطقه ای
۹۱	فصل دوم: ایران و گروه ویشاگراد

گفتار ۱: همکاری های اقتصادی..... ۹۲

گفتار ۲: همکاری در زمینه انرژی..... ۹۸

گفتار ۳: همکاری در زمینه انرژی اتمی..... ۱۰۱

نتیجه گیری..... ۱۰۲

منابع..... ۱۰۵

www.ketab.ir

مقدمه ناشر

فروپاشی شوروی و نظام بلوک شرق باعث تحولات وسیعی در جهان گردید. اروپای شرقی از پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۵ (۱۳۲۴) در جنگال کمونیستی وابسته به شوروی اسیر بودند. از سال ۱۹۹۱ دوران جدیدی آغاز گردید. از همان سال کشورهای چکسلواکی، لهستان و مجارستان با هدف تحکیم دموکراسی و همچنین ممانعت از بازگشت اقتدارگرایی اقدام به تأسیس گروه ویشاگراد کردند. این کلمه در لغت به معنمای شهر بلند است. در سال ۱۹۹۱ کشور چکسلواکی به دو کشور چک و اسلواکی تقسیم گردید و این گروه نیز تبدیل به چهار کشور گردید. این گروه خارج از چهار کشور هیچ ماهیتی ندارد و تمرکزش بر روی امور سیاسی است. یکی از چشم‌اندازها و نکاتی که این گروه به دنبال آن بوده است، ادامه دادن اتحادیه اروپا بوده است. این اثر کم حجم اما ارزنده در دو فصل توسط دکتر محمدرضا دهشیری دانشیار علوم سیاسی دانشکده روابط بین‌الملل وزارت خارجه و میلاد ربانی دانش‌آموخته کارشناسی ارشد دیپلماسی و سازمان‌های بین‌المللی تألیف شده است. فصل نخست در یازده گفتار به مباحث این گروه پرداخته است و فصل دوم در سه گفتار روابط جمهوری اسلامی ایران با این گروه را مورد مطالعه قرار داده است. در مورد فصل دوم باید گفت که ایران بصورت تاریخی به نسبتاً خوبی با کشورهای اروپای شرقی داشته است و پس از پیروزی انقلاب اسلامی این روابط افزایش پیدا کرده است. کشورهای حاضر در این منطقه در دفاع مقدس نیز نقش‌آفرینی داشتند. این فصل در گفتار نخست به همکاری‌های اقتصادی جمهوری اسلامی با کشورهای عضو این گروه پرداخته است. گفتار دوم به همکاری‌های صورت گرفته در عرصه انرژی اشاره دارد. در کنار سوم به همکاری در زمینه انرژی هسته‌ای بحث کرده است.

در پایان از همه دست‌اندرکاران آماده‌سازی، چاپ و انتشار اثر خیر و انتشارات سرو اندیشه قدردانی نموده و توفیق روزافزون همه آنان را از درگاه خداوند متعال خواستاریم.

انتشارات سرو اندیشه

ویشاگراد به عنوان گروهی امنیتی و سیاسی بین چهار کشور جمهوری اسلواکی، جمهوری چک، جمهوری لهستان و جمهوری مجارستان و در منطقه اروپای شرقی واقع شده است. تاریخ این منطقه یادآور دوران شوروی سوسیالیستی، کمونیسم و جنگ سرد است. دولت‌های این منطقه بعد از فروپاشی شوروی، در حرکتی آرام به سمت دموکراسی و آزادی و عدم بازگشت به حکومت‌های دیکتاتوری حرکت کردند. در عین حال این چهار کشور به همکاری با یکدیگر جهت ادغام در ساختارهایی نظیر اتحادیه اروپا و ناتو نیاز داشتند. در نتیجه این حرکت در ۱۵ فوریه ۱۹۹۱، گروه ویشاگراد تشکیل شد. واقعیت آن است که نمی‌توان برای گروه ویشاگراد، هویت حقوقی مستقل از اعضای آن قائل شد. این گروه محفلی برای هماهنگی سیاست‌ها و چارچوبی برای همکاری اعضای آن است. ایران به طور تاریخی تضادی با منطقه اروپای شرقی نداشته و عده‌های فراوانی برای همکاری میان جمهوری اسلامی ایران و کشورهای عضو گروه ویشاگراد وجود دارد. ایران می‌تواند با ارتقای روابط با این کشورها و سرمایه‌گذاری مناسب در جهت همکاری‌های اقتصادی و سیاسی، منافع فراوانی از همکاری با این کشورها کسب کند و در این زمینه می‌توان انتظار چشم‌انداز امیدبخشی را داشت.

کتاب سبز گروه ویشاگراد در دو فصل نگارش یافته است. در فصل نخست به بررسی بستر و سیر تکاملی این گروه و اعضاء، ارکان و اهداف این

گروه پرداخته می شود و در همین بخش سیاست خارجی این گروه مورد
مذاقه قرار می گیرد. در فصل دوم، به بررسی روابط این گروه و کشورهای
عضو آن با جمهوری اسلامی ایران پرداخته می شود. کتاب حاضر تلاش دارد
با توجه به نیاز جامعه علمی کشور به اثری به زبان فارسی، به عنوان کتاب
سبز، در باره گروه ویشاگراد، به تجزیه و تحلیل ابعاد و زوایای این گروه
بپردازد.

شایسته است در وصال نخست از مسئولان دانشکده روابط بین الملل تشکر و
قدردانی شود، تا به به اینکه اثر حاضر به رغم اصلاحات محتوایی و
ویرایشی، محصول پال نام، بارشناسی ارشد رشته دیپلماسی و سازمانهای
بین المللی آن دانشکده به شمار می رود. همچنین از انتشارات سرو اندیشه
به ویژه مدیریت محترم آن جناب آقای دکتر خواجه سروی نهایت سپاس و
تشکر بابت انتشار اثر حاضر را دارد. امید است کتاب پیش رو بتواند
پاسخگوی بخشی از نیازهای علمی و پژوهشی دانشجویان و پژوهشگران کشور به ویژه
دانش پژوهان رشته های مطالعات منطقه ای و روابط بین الملل باشد.

و من الله التوفیق و علیه التسلان

دکتر محمد رضا دهشیری

دانشیار علوم سیاسی دانشکده روابط بین الملل